

Sygn. akt I CSK 2287/22

POSTANOWIENIE

Dnia 11 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Załucki

w sprawie z wniosku S. N., M. N. i G. N.
z udziałem D. G.
o zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 11 sierpnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w J.
z dnia 28 października 2021 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. ustala, że każda ze stron ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy S., M. i G. N. złożyli skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w J. z 28 października 2021 r., którym oddalono ich apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w J. z 1 lipca 2021 r., oddalającego wniosek o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności

w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Skarżący powołali się na przesłankę oczywistej zasadności skargi oraz przedstawili następujące zagadnienia prawne:

1. Czy niewykonywanie uprawnień z tytułu swych udziałów we współwłasności przez współwłaściciela stanowi zewnętrzny przejaw odsunięcia nieposiadającego współwłaściciela od współposiadania przez posiadającego współwłaściciela zasiadającego udział? Czy nieuczestniczenie w zarządzie nieruchomości i w wykonywaniu uprawnień przysługujących w związku z udziałem w nieruchomości, powinno przemawiać za zasiedzeniem udziału niezarządzającego współwłaściciela przez współwłaściciela sprawującego taki zarząd, a nie przeciwko zasiedzeniu?
2. W jaki sposób oraz za pomocą, jakich dowodów zasiadający współwłaściciel zobowiązany jest udowodnić, że rozszerzył zakres swojego samoistnego posiadania ponad swój udział, uzewnętrznił tą zmianę wobec pozostałych współwłaścicieli i ją wyraźnie zmanifestował? Czy w powyższym zakresie wnioskodawców wiąże jakikolwiek zamknięty katalog dowodów, dzięki którym będą w stanie wykazać spełnienie szczególnych obowiązków dowodowych? Czy nakładanie na zasiadającego współwłaściciela szczególnych obowiązków dowodowych nie prowadzi do jego pokrzywdzenia względem współwłaściciela niewykonującego swojego prawa, bądź właściciela nieobecnego, który także nie wykonuje swojego prawa?
3. Czy obecnie funkcja zasiedzenia, której celem jest dostosowanie stanu prawnego do układu stosunków faktycznych mających na celu stabilizację stosunków własnościowych, w tym także stosunków pomiędzy współwłaścicielami jest realizowana, mając na względzie aktualną restrykcyjną wykładnię Sądu Najwyższego w zakresie braku możliwości korzystania z domniemań zawartych w art. 339 k.c. jak również niewskazanie jakichkolwiek pozytywnych przesłanek

niezbędnych do spełnienia szczególnych obowiązków dowodowych?
Czy w odniesieniu do powyższego istnieje faktyczna możliwość
zasiedzenia udziału we współwłasności przez jednego ze
współwłaścicieli?

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał już, że powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z 24 października 2012 r., I PK 129/12). Wspomniane wątpliwości muszą znajdować się w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11, s. 7), który powinien wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13). Istotne zagadnienie prawne należy zatem postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego sprawy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14).

Przedstawione zagadnienia nie spełniają powyższych wymagań. Zostały sformułowane w sposób kazuistyczny, oparty na stanie faktycznym ocenianej sprawy. Nie ilustrują poważnego problemu jurydycznego, lecz dotyczą sfery faktu oraz sposobów prowadzenia postępowania dowodowego. Skarżący pytają literalnie o rodzaje dowodów, jakie powinni przedstawić oraz o przykłady stanów faktycznych, które należy interpretować jako danie wyrazu woli zasiedzenia nieruchomości ponad posiadany w niej udział. Pytanie o interpretację biernych zachowań współwłaścicielki nieruchomości stanowi zaś w istocie próbę podjęcia

polemiki z ustaleniami stanu faktycznego poczynionymi przez sąd odwoławczy. Taka polemika jest natomiast niedopuszczalna na etapie skargi kasacyjnej w myśl art. 398³ § 3 k.p.c.

Skarżący wywodzą oczywistą zasadność skargi z błędnego – w ich ocenie – przyjęcia przez sądy *meriti*, że M. N. była współwłaścicielką udziału w nieruchomości. Z treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wynika jednak, że nieruchomość wchodziła w skład wspólności majątkowej małżeńskiej, poza tym skarżąca nabyła udział w nieruchomości również na skutek sukcesji *mortis causa* po małżonku S. N.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni. Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. Skarżący powinien uzasadnić tę oczywistość, wskazując jedynie na argumenty mieszczące się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego. Nie może więc powoływać się na wadliwość ustaleń faktycznych, ani opierać na innych faktach niż stanowiące podstawę rozstrzygnięcia. (zob. np. postanowienia SN z 11 stycznia 2022 r., II USK 384/21; z 22 grudnia 2021 r., II CSK 390/21; z 31 maja 2021 r., III CSK 152/20; z 13 maja 2021, III USK 103/21 oraz z 9 marca 2021 r., IV CSK 412/20).

Wobec braku potwierdzenia wyводу skarżących przytoczonego na poparcie oczywistej zasadności skargi w ustalonym stanie faktycznym sprawy, skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania również z tej przyczyny.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zaś na podstawie art. 520 k.p.c.

[as]